

China

Robert Morrison

China

— Robert Morisson —

Paragraaf I

'Hoe is het christendom in China ontstaan?'

Om het christelijk geloof een beetje te kunnen plaatsen eerst wat feitjes over China.

Taal : Mandarijn en andere Chinese talen

Hoofdstad : Peking

Regeringsvorm : Volksrepubliek

Godsdienst : boeddhisme (8%), taoïsme (1-2%), christendom (3-4%), islam (1-2%)

Oppervlakte : 9.596.961 km²

Inwoners : 1.321.851.888 (2007)

Voordat Morrison het Chinese volk bereikte, waren er al wel christelijke invloeden het land binnengewaaid. De protestantse zending wordt algemeen gezien als de vierde vlag die China raakte. De derde begon in de zestiende eeuw en daarvan is Matteo Ricci het bekendste voorbeeld geworden. Hij was een uitzonderlijk begaafde rooms-katholiek die bijna dertig jaar, tot aan zijn dood in China woonde.

Een tweede windvlaag was enkele eeuwen daarvoor al binnengedreven. Dat was de tijd van de diverse Polo geheten ontdekkingsreizigers en een zekere Johannes van Montecorvino. Er was toen zelfs een moment waarop de toenmalige heerser over China een verzoek deed om duizend zendelingen. Als antwoord op dit onvoorstelbare voorstel gingen slechts twee monniken op pad, die halverwege de reis echter bang werden en teruggingen! Uit heel de zendingsgeschiedenis is dit wel het allerergste voorbeeld van nalatigheid.

De eerste keer dat China in aanraking kwam met het Evangelie was, toen enkele nestorianen in het midden van de zevende eeuw in China kwamen. Deze groep dwaalleraars, die over de goddelijke natuur van Christus een afwijkende opvatting hadden, waren echt wel het meest zendingsbewust van de gehele christenheid en hebben het enkele honderden jaren in China uitgehouden.

Als je nog verder terug gaat in de tijd om te zien of er toen al iets van het christelijk geloof in China te vinden was wordt het wel heel minimaal. Toch zijn er wel een aantal dingen te noemen die ook ergens wel een link en/of overeenkomst hebben met de Bijbel/het geloof. Tian Tan is een van de meest bekende en populaire bezienswaardigheden in Peking. Vaak wordt het 'tempel des hemels' genoemd. Die naam is eigenlijk niet helemaal goed want 'Tian' betekent wel hemel, maar het woordje 'Tan' is te vertalen met altaar. Dus eigenlijk moet de naam zijn 'Altaar des hemels'. Zolang als de geschiedenis van China is, 4000 jaar, zolang bestaat er ook die offercultus. Allereerst zien we dus een verwijzing naar de hemel! Het tweede punt wat opvalt is dat dieren die geofferd werden volkomen moesten zijn. Dat gold ook voor de offers in de Bijbel. Drie: Het offeren gebeurde onder het

China

— Robert Morisson —

aanroepen van de 'Heere des hemels'. Dat was voor hen de ene ware God. En dat vanaf ongeveer 2200 jaar voor Christus. 800 jaar vóórdát de Heere zijn wetten aan Mozes en het volk Israël gaf.

In de hele geschiedenis van China is ook veel verloren gegaan, maar sommige dingen zijn duizenden jaren lang nagenoeg onveranderd bewaard gebleven. Zoals bijvoorbeeld een gebed waarmee de Chinezen de 'God des Hemels' aanriepen. Een aantal treffende overeenkomsten met de Bijbel valt op.

'Tot U, o Maker Die verborgenheden werkt, slaan wij onze ogen op. Hoe groots en wijds is de hemelboog waar Gij woont. Wij eren U door deze ceremonie met diep ontzag. Uw dienaar, ik ben slecht een riet of wilg en mijn hart is als het hart van een mier; nochtans heb ik Uw gunstrijk belsuit ontvagen, door mij aan te stellen als regeerder van dit rijk. Een diep gevoelen van mijn ontwetendheid en blindheid koester ik, en ik vrees Uw grote gunst waardig te zijn. Daarom zal ik onderhouden al de wetten en inzettingen en, hoewel ik onbetekenend ben, tracht ik getrouw mijn plicht te doen. Hier zijn wij, beneden, zo ver bij U vandaan, wij slaan onze ogen op tot het Hemelhof. Kom in Uw strijdswagen tot dit altaar. Ik, Uw dienstknecht, buig met mijn hoof in het stof en verwacht met eerbied uw overvloedige genade. Als mijn knechten staan hier bij mij en zij aanbidden U met blijdschap. O, dat Gij onze offerande zoudt willen aannemen en ons aanzien, terwijl wij U aanbidden; U, wiens goedheid oneindig is.'

Dit gebed komt niet helemaal overeen met een Bijbels gebed, maar er zijn wel verschillende overeenkomsten! Er zijn dingen verdraaid en verbasterd, maar het is ook wel te begrijpen dat in de Chinese Bijbel bijvoorbeeld het wordt Shangli voor 'God' gebruikt wordt, om aan te geven dat geleden het Chinese volk nog veel van de waarheid over de ware God bezat. ((red.), 2008)

Van de andere werken is echter alles teniet gedaan. Veel zo niet al hun werk ik uit China verdreven. Naast de boodschap die werd verdreven werden ook de christenen verdreven uit China of gedood. Totdat Robert kwam was er geen Bijbel in het land te vinden. In 1809 komt Robert eraan en 10 jaar later in 1819 is de Bijbel in het Chinees gereed. Gods werk gaat door, ondanks dat de duivel het keer op keer probeert uit te roeien. (Robert Morisson, 2015)

Paragraaf 2

'Wie was Robert Morrison en wat heeft hij gedaan?'

Robert is geboren op 5 januari 1782 in de plaats Wingate. Deze plaats ligt dicht bij de stad Morpeth. Hij werd geboren als een zoon van een agrarische arbeider. In het jaar 1785 vertrok hij met het gezin naar de stad Newcastle. In deze stad kwam hij in contact met de High Street Presbyterian Church. Al op jonge leeftijd had hij veel interesse in de Bijbel, ondanks dat hij een moeilijk lerende jongen was kon hij op 13 jarige leeftijd al heel psalm 119, die uit 176 verzen bestaat(!), opzeggen. Dit alles leerde hij in de avonden, omdat hij overdag zijn vader hielp bij zijn werk. Vele nachtelijke uren zijn besteed aan het bestuderen van de Bijbel en het leren van de Bijbel. Robert werd getypeerd als een jongen die serieus was en zijn jeugd besteedde in dienst van de Heere. Maar op den duur kwam hij in contact met jongeren die hem meetrokken in de wereld van de verleidingen. Zo gebeurde het dat

China

— Robert Morisson —

Robert wel eens dronken thuis kwam. Hij leidde een aantal jaar onrustig leven. Toen Robert 15 was trok de Heere hem echter uit deze wereld van verleidingen en bekeerde Hij hem. (Sanders, 2014)

Vanaf dat moment bleef hij samen met zijn vader schoenwerktuigen maken en in de avonden studeerde hij in de Bijbel. Hij ontwikkelde een liefde voor het lezen van boeken en voornamelijk las hij graag uit de Bijbel. Hij leerde zichzelf Latijn, Griek en Hebreeuws en studeerde daarbij verschillende wetenschappen. Hij las tijdschriften die gingen over zendelingen en hij kreeg zo het verlangen om ook een zending te worden. Zijn verlangen was om zending te worden in één van de meest moeilijke gebieden waar het Woord van God nog nooit was verkondigd.

In het jaar 1803 ging hij naar de Hoxton Academy om daar de studie Congregational ministry te volgen. Bij de Roomse en de Anglicaanse kerk is de macht in de handen van de bisschoppen. Bij de Puriteinen was de macht in de handen van vertegenwoordigers die in elke afzonderlijke kerk macht / gezag hadden. Het lag dus niet in handen van een groep bisschoppen, waarbij hogere vergaderingen van de gemeentezang vertegenwoordigers aanzienlijke macht over de individuele gemeenten kunnen uitoefenen. Robert studeerde dus voor de studie waarbij hij vertegenwoordiger zou kunnen worden van de gemeentezang. (Peel, 2014)

In 1804 ontmoet hij Dr. David Bogue's. Deze man is hoofd van een zending academie in Gosport. David nam ook deel aan de vorming van de Britse en Buitenlandse Bijbelgenootschappen. David werkte samen met de London Missionary Society (LMS) om de Bijbel te vertalen in het Chinees. Terwijl David dat deed studeerde hij ook medicijnen en sterrenkunde. Hij stemde er snel mee in, omdat hij een jonge Chinese man had inwonen die hem dus Chinees kon leren.

In 1807 werd Robert toegelaten tot de LMS en in dat zelfde jaar (september) vertrok hij naar Kanton (Guangzhou) om daar de eerste protestante zending te worden. Al vanaf het eerste moment waren er moeilijkheden voor Robert. Toen hij er met een schip naar toe wilde gaan kreeg hij van de bemanning te horen dat hij niet mee mocht met het schip, omdat dat er voor zou kunnen gaan zorgen dat de handel naar beneden ging. Daarop besloot Robert om het te proberen via Amerika en India. En zo bereikte hij in 1809 China. Maar ook daar kwamen er al snel problemen, want de buitenlandse vrouwen werden verbannen uit de stad Kanton en de mensen die daar woonden mochten de buitenlandse mensen niet hun eigen taal leren op straffe van de dood. Voor het evangeliseren keek hij hoe de Oost Indische Compagnie en de Roomse Priesters contact hadden met de mensen. Dit deed hij op deze manier, omdat er vanaf het thuisfront nauwelijks ondersteuning was. (Peel, A Hundred Eminent Congregationalist , 1927)

Toen de arbeiders van de Oost Indische Compagnie in de zomer verhuisden naar de staat Macau verhuisde hij met ze mee. Ondertussen bleef hij maar werken aan het woordenboek dat over de duizend pagina's ging.

Op 20 februari 1809 trouwde hij met de dochter van een dokter, Mary Morton. Op zijn trouwdag kreeg hij een brief van de Compagnie met de vraag of hij vertaler wilde worden. Hij zag dit als leiding van God en zo ontlaste hij de financiële situatie van de LMS en het bood in zekere zin ook nog bescherming voor hem. Dit zorgde er ook voor dat hij door kon gaan met het vertalen van de Bijbel,

China

— Robert Morrison —

ondanks dat dit in het geheim moest gebeuren, omdat dit niet door het Keizerrijk werd geaccepteerd. Hij schreef ondertussen nog een aantal verschillende boeken en in het jaar 1813 was het nieuwe testament vertaald in het Chinees.

In 1814 mocht Robert zijn eerste baptist dopen. Het is Liang Afa, maar het was maar de enige in 7 jaren tijd die tot geloof was gekomen. Een magere oogst wat wij zouden zeggen, maar Robert bleef doorgaan met evangeliseren en vertalen.

Na een tijdje vertrekt Robert weer naar de stad Kanton, maar dat betekent dat hij en zijn vrouw niet samen mogen blijven. In Kanton geldt namelijk de regel dat een buitenlandse vrouw niet in de stad mag blijven. Dit veroorzaakt een enorm verdriet en gemis. Het gemis en verdriet wordt nog groter als zijn kindje op de geboortedag nog sterft. Dan duurt het nog lang voordat hij toestemming krijgt om zijn kind te begraven in Chinese aarde. Met Mary gaat het ook steeds slechter en is vaak ziek. Op den duur gaat Mary voor zes jaar terug naar Engeland samen met haar twee nieuwe kinderen. Robert is nu helemaal alleen in China en de eenzaamheid drukt erg op hem. Toch blijft hij strijden en werken voor het werk van God. Hij leert nog beter de Chinese taal en hij begint met het vertalen van het Oude Testament. Omdat Robert in het geheim werkt aan het vertalen van de Bijbel weet de Oost Indische Compagnie niet van zijn werken. Op den duur komen ze er echter wel achter en daarop besluiten ze hem te ontslaan. Het gaat niet per direct, omdat ze ook wel weten dat Robert één van de weinige personen is die goed Chinees spreekt en schrijft en dus eigenlijk onvervangbaar is.

Nadat hij op reis is geweest naar Peking (Beijing) ontdekt hij dat er is ingebroken in zijn drukkerij. Maar in plaats van dat hij nu snel weglucht (hij mocht officieel niks vertalen en zeker niet iets christelijks) start hij een apotheek. Hij vraagt of de Engelsen voor hem willen bidden en het uitlekken van de documenten zo stil mogelijk willen houden. Daarnaast helpt hij mee met het oprichten van de Anglo-Chinese universiteit in Malacca.

In 1819 rond Robert het vertalen van het Oude Testament af en is de Bijbel in zijn geheel in het Chinees te lezen en te verkrijgen. Al zijn moeiten zijn met hulp van God toch niet voor niets geweest.

Als in 1820 eindelijk zijn vrouw weer terugkeert, lijkt alles weer goed te komen in Robert zijn leven, maar helaas is dat niet zo. Als in 1821 hun vierde kindje wordt geboren sterven zowel de baby als zijn vrouw Mary bij de bevalling. Ook nu moet Morrison weer moeite doen om het voor elkaar te krijgen dat hij zijn vrouw en baby mag begraven in Chinese aarde.

In 1823 rond hij het woordenboek ook af, waar hij al, sinds dat hij in China aankwam, mee bezig was. In datzelfde jaar neemt hij verlof op en gaat terug naar Engeland. Het wordt daar echter niet rustiger voor hem, want hij houdt lezingen en vergaderingen. Daarnaast hertrouwt hij met Elizabeth Armstrong. In 1826 gaat hij weer terug naar China met Elizabeth en twee jonge kinderen (of deze van Mary of van Elizabeth zijn is onduidelijk).

Hij gaat in die tijd weer verder met het werken voor de Oost Indische Compagnie en tegelijkertijd in het geheim weer verder werken aan het vertalen en evangeliseren. Hij vertaalt de psalmen in het

China

— Robert Morrison —

Chinees en de catechismus, zodat ze ook psalmen kunnen zingen en de catechismus kunnen lezen. In 1832 komen er mensen hem helpen, maar dan moet hij zeggen dat er na 25 jaar evangelisatie en vertaalwerk het christendom dichter bij de Chinezen is gebracht, maar dat er maar 25 bekeerlingen zijn.

In 1833 stopt het werken bij de OIC, maar hij krijgt ondanks 27 jaar van werken geen pensioen. Zijn vrouw gaat samen met de kinderen weer terug naar Engeland i.v.m. hun gezondheid. Voordat zij het bericht hebben kunnen versturen dat zij veilig thuis zijn, is Robert Morrison op 1 augustus 1834 Thuis gehaald. Op een leeftijd van 52 jaar is het werk van Robert Morrison, de apostel van China, op aarde opgehouden.

Paragraaf 3

‘Wat herinnert nu nog aan Robert Morrison?’

Dat Robert Morrison van betekenis is geweest mag duidelijk zijn. De Chinezen hebben hun dankbaarheid getoond door hem blijvend te gedenken.

Op 1 augustus 1834 ontsliep Morrison in Christus, op 52-jarige leeftijd ten gevolge van een ziekte. Hij stierf in de hoop en verwachting dat het Evangelie meer en meer verspreid zou worden en dat tienduizenden Chinezen de Heere Jezus zouden leren kennen.

In 1934, honderd jaar na zijn overlijden werd een gedenksteen opgericht, namens alle leden van de Chinese christelijke kerk, ter herinnering aan Morrison, om hun hoogste bewondering en oprechte verdriet, en hun eeuwige dankbaarheid te uiten.

Een Chinese dominee schrijft: ‘Christus stond centraal in het hart van Morrison. Door de wil van God verspreidde hij het Evangelie. Door de leiding van de Heilige Geest vreesde hij niet voor gevaren, en ging hij er dwars doorheen. Via hem kwamen vele zegeningen over het Chinese volk, als regen op droog land. Hij bleef standvastig. Hij gaf nooit op en was altijd toegewijd. Groot was zijn nederigheid. De herinnering aan hem zal eeuwig blijven.’ (Zhu-Ling, 2014)

Vrij vertaald staat er ongeveer het volgende op de gedenksteen:

Gewijd ter herinnering aan Robert Morrison, de eerste protestantse zendeling in China. Waar, na 27 jaar succesvolle dienst in het koninkrijk van de gezegende Verlosser, hij rust in Christus. Gedurende deze periode stelde hij een Chinees woordenboek samen en hij publiceerde dit boek ook, waarna hij gedurende verschillende jaren alleen gewerkt heeft aan een Chinese versie van de Heilige Schrift. Hij werd gespaard en zag dat de Bijbel compleet was en wijd verspreid werd onder hen voor wie hij bestemd was. Hij is geboren in Morpeth in Northumberland op 5 januari 1782, naar China uitgezonden door de London Missionary Society in 1807, was vijfentwintig jaar lang Chinees vertaler voor de Oost-Indische Compagnie en stierf in Canton op 1 augustus 1834

China

— Robert Morisson —

Zalig zijn de doden die in de Heere sterven van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen met hen.

Paragraaf 4

'Hoe gaat het met de kerk in China?'

Robert Morrison is in 1834 overleden na een leven waarin hij heel de Bijbel en de catechismus in het Chinees heeft vertaald. Maar wat is er nu nog terug te vinden van al zijn werk? Na de Culturele Revolutie onder de leiding van Mao Zedong zijn alle kenmerken van religies met de grond gelijk gemaakt. Ook op christelijke gebied is er weinig overgebleven. Zou Gods werk door middel van Robert Morrison dan allemaal voor niets zijn geweest? Nee, zeker niet. Na wat onderzoek kwamen wij uit op de site 'Robert Morrison Project'. Een site die het één en ander uitlegt over het werk dat zij mogen doen in de landen van Zuid Oost Azië.

Wat is het doel van deze stichting?

Hun stichting is vernoemd naar Morrison, omdat hij de grondlegger is geweest voor het protestantisme in China. Hun werk bestaat uit het legaal vertalen van christelijke literatuur. Zij hebben als doel om het werk te vertalen in gebieden die het zwaar te verduren hebben en die nauwelijks of geen toegang hebben tot goede, kwalitatieve literatuur.

"The printed page is a missionary that can go anywhere and do so at minimal cost. It enters closed lands and reaches all strata of society. It does not grow weary. It needs no furlough. It lives longer than any missionary. It never gets ill. It penetrates through the mind to the heart and conscience. It has and is producing results everywhere. It has often lain dormant yet retained its life and bloomed years later."

- Samuel Zwemer

Dit citaat hebben zij op hun site staan om aan te tonen dat het werk van een zending het werk is van God. Om het levende Woord van God te verkondigen aan standen van de maatschappij. Ook als het werk van de zending stopt zal het levende Woord zijn werking blijven doen.

Wat doet deze stichting in Zuid Oost Azië?

Deze stichting verspreidt de literatuur onder de bevolking van China en andere Zuid Oost Aziatische landen. Door veel mensen wordt gedacht dat het in China verboden is om legaal literatuur te vertalen en te verspreiden, maar sinds de laatste tien jaar is er een enorme verandering gekomen in het Chinese beleid ten aanzien van het christendom. Het is niet zo dat ze nu onbeperkt kunnen vertalen en alles mogen vertalen, want voor het vertalen van een boek moeten ze toestemming krijgen van de overheid. Ondanks dat ze maar een beperkt aantal boeken mogen vertalen heeft dit een enorme impact op het christendom in China. Doordat het nu de laatste jaren wordt toegestaan om dingen te vertalen en te verspreiden heeft de toekomst van het christendom in China een heel nieuw beeld gekregen. Het Robert Morrison Project gelooft er stellig in dat de openstelling voor het

China

— Robert Morisson —

vertalen van literatuur één van de grootste vooruitgangen is voor het verspreiden van het evangelie in China.

Het is voor deze stichting een enorme vooruitgang dat dit mag. Sinds het toestaan van het vertalen van christelijke literatuur in het Chinees zijn de volgende cijfers steeds meer een feit aan het worden.

De kerk van China wordt momenteel geschat op zo'n 80 a 90 miljoen mensen

Het aantal boeken dat door de juridische behandeling is gekomen ligt momenteel rond de 1400 boeken.

Wanneer een boek is vertaald en goedgekeurd mag het overal, onbeperkt verkocht worden. De mensen hoeven ook niet bang te zijn dat ze vervolgens worden opgepakt of een boete moeten betalen voor het lezen en hebben van zo'n boek.

Wat is het doel van deze stichting?

de komende vijf tot tien jaar wil de stichting Robert Morrison Project 120 boeken vertalen in het Chinees die de voorgangers van de Chinese kerk handvatten geeft voor het verkondigen van Gods Woord aan de bevolking. Omdat de vertaling van deze boeken nog steeds in de kinderschoenen staat is de financiering van het project nog niet rond. Er wordt geprobeerd om alles te kunnen financieren, zodat ook de Chinese kerk christelijk onderwijs kan krijgen.

Er is echter nog veel te doen in China qua christelijk werk. Zo geven de cijfers een duidelijk beeld dat er in China nog veel moet en kan gebeuren.

In China waren er in 2002 60.000 boeken gepubliceerd, maar daarvan waren er maar 36 die met het christendom te maken hadden.

Er zijn 6 tot 8 christelijke privé uitgeverijen, maar er zijn nog maar weinig mensen op de hoogte dat het mogelijk is om legaal christelijke lectuur te kopen.

Er zijn rond de 1400 christelijke boeken te koop. Als je dit bekijkt op de totale schaal van Chinese literatuur is het maar een fractie.

Wat zijn de geloofspunten van deze stichting?

Deze stichting heeft zeven punten die centraal staan in en voor hun geloof:

Gods Woord is ingegeven door de Heilige Geest, onfeilbaar en het gezaghebbende Woord van God

Wij geloven in de drie enige God. God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest.

Wij geloven in God die is geboren uit een maagd, Zijn leven zonder zonde, Zijn wonderen, Zijn dood die toegang geeft tot de zaligmaking van mensen, Zijn opstanding, Zijn opvaren, Zijn zitten ter rechterhand van God de Vader en Zijn terugkeer in macht en heerlijkheid.

China

— Robert Morisson —

Voor de zaligmaking is het essentieel de wedergeboorte door de Heilige Geest, rechtvaardiging door het geloof alleen en de vereniging met Christus in Zijn dood en gerechtigheid.

Wij geloven dat de Heilige Geest in de mensen wilt wonen en hen in staat stelt om een godvruchtig leven te leiden.

Wij geloven in de opstanding der doden van zowel de godvruchtige als goddeloze mensen. Voor de rechtvaardigen volgt daarna het eeuwige leven en voor de goddeloze het eeuwig verderf.

Wij geloven in de geestelijke eenheid van de gelovigen in onze Heer Jezus Christus.

Dit alles is gebaseerd op de site van de Robert Morrison Project (Sceggel, 2014)

Morisson was de eerste man die de Bijbel in het Chinees heeft vertaald. Hij heeft heel de Bijbel op schrift gezet, zodat ook de Chinese broeder en zuster Gods werken kunnen lezen. Een immens karwei om te doen. Een karwei dat veel wijsheid en geduld vraagt. God gebruikte Roberts talenten om Zijn koninkrijk te doen komen.

Paragraaf 5 **'Bonisa zending'**

Naast deze site is ook Bonisa actief in China. Vanuit Nederland zijn er veel projecten opgestart en aan de gang die ervoor zorgen dat het werk van God ook in China kan doorgaan. Niet alleen Bonisa is actief in China om het werk van God voortgang te laten hebben. Er zijn ook vanuit andere delen in de wereld stichtingen actief in China.

Op de site van Bonisa is veel te vinden over het christelijke werk in China. Er staat uitgebreid beschreven welke zendelingen er zijn geweest, maar er wordt ook genoeg informatie gegeven over de projecten die nu gaande zijn. Bonisa probeert door middel van allerlei acties geld bijéén te verzamelen voor het christelijke werk in China. Zij geven een duidelijk beeld over wat er gedaan wordt, hoe het gedaan wordt en hoe het is ontstaan.